1179

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 6 aug. 1950

Mede voor Blom en Fockema. Vervolg mijn telegram over de moeilijkheden te Makassar.

In de loop van de middag kwam er ook nog een telegram binnen, dat om 12.30 uur kampementen weer gemitrailleerd en dat kampementen beschoten waren met scheepsgeschut van ALRIS-korvet. Tenslotte kwam er bericht binnen, dat overste Tymann door APRIS gearresteerd zou zijn.

Om 7 uur des avonds vond er een bespreking bij de Sultan plaats, waarbij ik vergezeld was door Scheffelaar, terwijl bij de Sultan aanwezig was Simatupang en tevens kwam Kawilarang, die gedurende het weekend in Bandung was geweest en dringend was opgeroepen. De Sultan verklaarde in het geheel niet op de hoogte te zijn geweest van een zo hoge spanning in Makassar en toen ik des morgens telefonisch contact met hem zocht beweerde hij nog van niets te weten. Hij verklaarde verrast te zijn en zegde alle medewerking toe om de vijandelijkheden te beëindigen. Naast militaire instructies, die reeds zijn uitgezonden, hebben Scheffelaar en ik de instructie geëist om Tymann volledige bewegingsvrijheid te geven. De Sultan zegde toe hiervoor onmiddellijk te zullen zorgdragen.

Ik voeg hieraan toe, dat de zenuwen in Makassar reeds zeer gespannen waren, zodat niet alle berichten op juistheid gecontroleerd kunnen worden. Zo verklaarde de Sultan, dat hij intussen had laten onderzoeken of er korvetten voor Makassar waren en hij legde de verklaring af, dat hem gebleken was, dat er geen korvetten voor Makassar waren maar wel een landingsvaartuig, dat ook bewapening aan boord kan hebben.

Nadat nagegaan was of de militaire instructies, die thans gegeven zouden kunnen worden, volledig waren, heb ik de Sultan medegedeeld, dat uit onze berichten 3 zaken zijn af te leiden. Ten eerste dat de Nederlandse militaire commandant door APRIS hetzij gearresteerd is, hetzij in bewegingsvrijheid belemmerd wordt, in de tweede plaats dat men KL-kampementen, waar zich ook vrouwen en kinderen bevinden, per vliegtuig heeft gemitrailleerd en in de derde plaats dat met zware wapens eventueel vanuit zee is geschoten. Dit zijn maatregelen, die, indien zij inderdaad zijn uitgevoerd, niet het gevolg van verwarring kunnen zijn maar in koelen bloede zijn bevolen. Indien dit alles zo was, zou dit, naar mijn mening, betekenen een ernstig conflict tussen Nederland en Indonesië. De Sultan heeft hierop geen woord van protest laten horen. Hij deed alle moeite de indruk te geven, dat hij een eind aan deze zaak zou willen maken.

Wij hebben daarna nog uitvoerig bepleit de noodzaak van afvoer van Ambonezen van Makassar naar Ambon zonder dat een besluit bereikt werd en wij hebben verklaard, dat het bezoek aan Buru en Ceram en de Kei-eilanden nu voorlopig verprutst is.

De Sultan besloot voorts Kawilarang nog door enige andere officieren te doen vergezellen, onder andere RIS-officieren van Luchtmacht en Marine.

Bihin heb ik van de laatste ontwikkelingen op de hoogte gehouden. Van milobs was slechts een kort bericht binnen gekomen over ernstige moeilijkheden in Makassar, zonder vermelding dat milobs waren beschoten.

Tenslotte moet ik melden, dat ik contact heb opgenomen met commandeur Burghard en dat alle maatregelen zijn genomen om de 'Kortenaer' vaar-klaar te maken met volle bemanning en bewapening voor het geval het noodzakelijk zou zijn Nederlandse marine naar Makassar te zenden. Hedenavond kreeg ik reeds bericht van Burghard, dat de 'Kortenaer' onder stoom ligt. Ik denk hierbij ook aan de burgers van Makassar.

Kenmerk: Hirschfeld 350.
© NA, archief Minkol., codetel. 19508
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/16437